東京外大 東南アジア学 Southeast Asian Studies TUFS No. 23, 63-76, 2018

រឿងពុទ្ធិសែននាងកង្រីនៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សានៅមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិនាពេលបច្ចុប្បន្ន

“Twelve Sisters” in the National Language Textbook for 11th graders in Cambodia

វ៉ាន់ សុវឌ្ឍនា

VAN Sovathana

東京外国語大学世界言語社会教育センター

World Language and Society Education Centre

Tokyo University of Foreign Studies

Cambodian folk tales including oral lore have been included in publications and textbooks compiled and published by the Buddhist Institute and covered in various types of entertainment. The story of the 12 sisters in Cambodia or “The story of Neang Kongrey” is now included in the national language textbook for 11th graders. Based on the book, students learn the geographical history of Kompong Chnang province, religion, traditional customs, gratitude towards parents, and women’s faithfulness as a unique mindset of the Cambodian people.

រឿងពុទ្ធិសែននាងកង្រី,សៀវភៅអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ,ផ្នត់គំនិតខ្មែរ

The story of the 12 sisters, Textbook, Khmer idea,

សេចក្តីផ្តើម

រឿងពុទ្ធិសែននាងកង្រី ជារឿងព្រេងនិទានមួយដែលមានប្រជាប្រិយភាពនៅក្នុងសង្គមខ្មែរ ទាំងមនុស្សចាស់ទាំងមនុស្សក្មេងស្គាល់រឿងនេះច្បាស់ គេអាចនិទានដោយផ្ទាល់មាត់អោយកូនចៅស្តាប់តៗគ្នាពីជំនាន់មួយទៅជំនាន់មួយ។

本稿の著作権は著者が保持し、クリエイティブ・コモンズ表示 4.0 国際ライセンス（CC-BY）下に提供します。
https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ja

រឿងនេះទាក់ទងទៅនឹងប្រវត្តិភ្នំមួយនៅក្នុងឃុំពង្រ ស្រុករលាប្អៀរ ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង មានរាងដូចជាមនុស្សស្រីម្នាក់ដេកផ្កាប់មុខ ដែលគេនិយាយថាជានាងកង្រីជាយក្ខិនី។ រឿងនេះគេហៅឈ្មោះផ្សេងៗគ្នា ដូចជា ពុទ្ធិសែននាងកង្រី នាងពីរដណ្ដប់ ភ្នំនាងកង្រី រថសេន រិទ្ធិសេនឬវត្តិសេន ....ជាដើម។ សព្វថ្ងៃនេះ យើងអាចរកសៀវភៅ " រឿងពុទ្ធិសែននាងកង្រី" មានទាំងពាក្យកាព្យនិងពាក្យរាយដូចជា:

<u>នាងពីរដណ្ដប់ រឿងរិទ្ធិសែននាងកង្រី</u>, ពាក្យកាព្យ,ភ្នំពេញ, បណ្ណាគារ គីម គី, ១៩៥២, ទំ១ -៣៣

<u>នាងកង្រី, ពាក្យកាព្យ,សាស្ត្រាបុរាណតាមកម្មវិធីសិក្សា សម្រាប់ថ្នាក់ទី ២ ទំនើប</u>, បណ្ណាគារ សេង ហួនហ៊ួត, ១៩៦០, ទំ១ -១៣៨

<u>រឿងពុទ្ធិសែន</u>, ភ្នំពេញ, ពុទ្ធសាសនាបណ្ឌិត្យ, ១៩៥៩

<u>ប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរភាគ៥</u>, ភ្នំពេញ, ពុទ្ធិសាសនបណ្ឌិត្យ,២០០៣,ទំ ៩៨ - ១០០

ចំពោះការសិក្សាស្រាវជ្រាវនិងវិភាគរឿង យើងឃើញមាននៅក្នុងសៀវភៅ " <u>រឿងពុទ្ធិសែននាងកង្រី" សិក្សាកថានិងអត្ថបទ</u>, និពន្ធដោយ បណ្ឌិតសភាចារ្យ ឃីង ហុកឌី (ភ្នំពេញ, គ្រឹះស្ថានបោះពុម្ពផ្សាយអង្គរ, ២០១៥)។ នៅក្នុងសៀវភៅនេះលោកបានលើកឡើង: ១) ឯកសារ ២) ចំណងជើង ៣) ប្រភព ៤) ប្រភេទ ៥) កាលបរិច្ឆេទ ៦) រឿងពុទ្ធិសែនសំណេរនិងអក្សរសិល្ប៍សំដីនិទាន ៧) រឿងពុទ្ធិសែននៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍ ៨) វិភាគសង្ខេប។

តាមរយៈសៀវភៅលោកបណ្ឌិតសភាចារ្យ ឃីង ហុកឌី " រឿងពុទ្ធិសែននាងកង្រី"

ត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សាថ្នាក់ទី ២ ទំនើប ចាប់តាំងពីចុងទសវត្សទី៥០ មក។ នាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ " រឿងពុទ្ធិសែននាងកង្រី" ក៏ត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សាអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ ថ្នាក់ទី ១១។ តាមរយៈអារម្ភកថាក្នុងសៀវភៅនេះបង្ហាញពី:ប្រធានបទ សំខាន់ៗស្តីពី វប្បធម៌ ទំនៀមទំលាប់ ប្រពៃណី និងការសិក្សាអក្សរសាស្ត្រ-អក្សរសិល្ប៍ជាគោលក្នុងការសិក្សាបំណិនច្រើនបែបដូចជា ការសង្ខេប សំយោគ តែងសេចក្តី វិភាគអត្ថបទ ជាដើម ដែលមានកម្រិតខ្ពស់ហើយកាន់តែស៊ីជម្រៅថែមទៀត។សៀវភៅនេះនឹងជួយបង្កើនចំណេះដឹងអក្សរសិល្ប៍ដល់សិស្សអោយកាន់តែទូលំទូលាយតាមរយៈអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍ប្រជាប្រិយ អក្សរសិល្ប៍បុរាណ អក្សរសិល្ប៍ទំនើប អត្ថបទអត្ថាធិប្បាយ ពាក្យរាយ ពាក្យកាព្យ ល្ខោន ចម្រៀង របាំ វេយ្យាករណ៍ និងសិល្ប៍វិធីតែងនិពន្ធសំបូរបែបរបស់អ្នកនិពន្ធកវីជាតិល្បីៗ។

គោលបំណងអត្ថបទនេះ គឺសិក្សាវិភាគតាមរយៈសំណួរ ដែលមាននៅក្នុងអត្ថបទ រឿងកុំនាងកង្រី" (ដកស្រង់និងកែសម្រួលពីប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរភាគ ៥ ពុទ្ធសាសនាបណ្ឌិត្យ ព.ស ២៥៤៧ គ.ស ២០០៣ ទំ ៩៨-១០០) ក្នុងសៀវភៅ<u>អក្សរសាស្ត្រខ្មែរថ្នាក់ទី ១១</u> (ភ្នំពេញ,គ្រឹះស្ថានបោះពុម្ពនិងចែកផ្សាយ, ២០១១) និងចម្លើយក្នុងសៀវភៅ<u>កិច្ចតែងការបង្រៀន</u> និពន្ធដោយលោកគ្រូ អ្នក សាលី, ២០១៧ ។

ចំពោះអត្ថបទ" រឿងកុំនាងកង្រី" នេះគេដាក់ក្នុងមេរៀនទី ១ អំពី ផ្នត់គំនិត

ដែលសរសេរថា: "ចង់អោយសិស្សស្គាល់ពីផ្នត់គំនិតខ្មែរមួយចំនួន និងបានសិក្សាបន្ថែមទៀតពីបំណែងចែកអក្សរសិល្ប៍ និងលក្ខណៈតថៈរបស់រឿង ចលនាអក្សរសិល្ប៍ ប្រធានរឿង កាលអាកាស មូលបញ្ហារឿង ចំណោទបញ្ហា ការបញ្ចេញមតិនិងសំណេរសំយោគ ព្រមទាំងវិធីបង្កើតពាក្យកំលាយផ្នត់ដើម"។ ចំពោះសំណួរខាងក្រោមនេះ យើងដកស្រង់យកចេញពីចំណុចនៃការវិភាគតួអង្គ បញ្ចេញមតិវាយតម្លៃតួអង្គក្នុងរឿង និង សំយោគមតិ នៅក្នុងសៀវភៅ <u>អក្សរសាស្ត្រខ្មែរថ្នាក់ទី ១១</u> ដែលយើងចែកជាបីគឺ: ១. ការវិភាគតួអង្គ ២.បញ្ចេញមតិវាយតម្លៃតួអង្គក្នុងរឿង និង ៣. សំយោគមតិ ។ ឯចម្លើយដកស្រង់ពីសៀវភៅ <u>កិច្ចតែងការបង្រៀន</u>។

១.ការវិភាគតួអង្គ

ចំពោះសំណួរនៃការវិភាគតួអង្គ ក្នុងអត្ថបទនេះមាន ៨ សំណួរ។ តែចំពោះសំណួរទី ៨ មិនមានទាក់ទងទៅនឹងរឿងគឺទាក់ទងទៅនឹងវេយ្យាករណ៍។ ដូច្នេះយើងអត់លើកយកមកទេ។

សំណួរទី១.តើរឿងនេះគេចាត់ទុកជាអក្សរសិល្ប៍ប្រភេទណា? ចូររកអំណះអំណាងបញ្ជាក់? (<u>អក្សរសាស្ត្រខ្មែរថ្នាក់ទី១១</u>,ទំ. ១៧)

ចម្លើយទី១: រឿងនេះគេចាត់ទុកជា អក្សរសិល្ប៍ប្រជាប្រិយទទួលឥទ្ធិពលពីព្រះពុទ្ធសាសនា ព្រោះគ្មានឈ្មោះអ្នកនិពន្ធ ជារឿងនិទានតៗគ្នា ដំណើររឿងមានលក្ខណៈអច្ឆរិយៈ និយាយពីប្រវត្តិកកើតក្នុំនាងកង្រី

និងមានទាក់ទងជាមួយវប្បធម៌ខ្មែរតាំងពីបុរាណកាលមក។ (កិច្ចតែងការបង្រៀន,ទំ.៣១)

សំណួរទី ២. ហេតុដូចម្ដេចបានជានាងទាំង ១១ ត្រូវគេឆ្កៀលភ្នែកទាំងសងខាង ? ឯនាងទី១២ ត្រូវគេឆ្កៀលភ្នែកតែម្ខាង? តាមគំនិតអ្នក តើឥទ្ធិពលនៃទស្សនៈនេះកើតមកពីណា? (អក្សរសាស្ត្រខ្មែរថ្នាក់ទី១១,ទំ. ១៧)

ចម្លើយទី ២: បានជានាងទាំង១១ ត្រូវគេឆ្កៀលភ្នែកទាំងសងខាង ព្រោះកាលពីជាតិមុននាងទាំង១១ ឆ្កៀលភ្នែកត្រីទាំងសងខាង។ ឯនាងទី១២ ត្រូវគេឆ្កៀលភ្នែកតែម្ខាង ព្រោះកាលពីជាតិមុន នាងទី ១២ ឆ្កៀលភ្នែកត្រីតែម្ខាង។ តាមគំនិតខ្ញុំ ឥទ្ធិពលនៃទស្សនៈនេះកើតមកពីបញ្ហាកម្មផលក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា (កម្មផលក្នុងពុទ្ធសាសនាមានបីយ៉ាងគឺ កម្មក្នុងអតីតជាតិអោយផលបច្ចុប្បន្ន កម្មបច្ចុប្បន្នជាតិហុចផលបច្ចុប្បន្នជាតិ កម្មបច្ចុប្បន្នជាតិហុចផលទៅអនាគតជាតិ)។ (កិច្ចតែងការបង្រៀន, ទំ.៣១ - ៣២)

សំណួរទី៣. តើផ្នត់គំនិតណាមួយក្នុងអត្ថបទ ដែលនៅតែជាឧត្តមគតិដ៏ល្អមួយសម្រាប់កូនខ្មែរជំនាន់ក្រោយ? ហេតុអ្វី? (អក្សរសាស្ត្រខ្មែរថ្នាក់ទី១១,ទំ. ១៧)

ចម្លើយទី ៣:ផ្នត់គំនិតក្នុងអត្ថបទ ដែលនៅតែជាឧត្តមគតិដ៏ល្អសម្រាប់កូនខ្មែរជំនាន់ក្រោយគឺៈការប្រកាន់អំពើល្អ វៀរចាកអំពើអាក្រក់,ការទទួលផលនៃអំពើបាប ដោយការប្រមាថជីវិតគេ ការប្រណៃនឈ្នានីសព្យាបាទគេ,ការដឹងគុណចំពោះមាតាបិតា(កិច្ចតែងការបង្រៀន,ទំ.៣

២)

សំណួរទី២. *តើរឿងនេះបានបង្ហាញពីផ្នត់គំនិតខ្មែរយ៉ាងណាខ្លះ?*

(*អក្សរសាស្ត្រខ្មែរថ្នាក់ទី១១*, ទំ. ១៧)

ចម្លើយទី២:*ផ្នត់គំនិតរឿងនេះគឺ:ជំនឿអរូបី: ជឿលើការបន់ស្រន់ចំពោះវត្ថុស័ក្តិសិទ្ធិ។*

ជំនឿកម្មផល: ធ្វើអំពើអ្វីបានទទួលផលហ្នឹង។, ប្រពៃណី:

ការរៀបការត្រូវធ្វើនៅផ្ទះខាងស្រី។,ភាពកតញ្ញូ:

កូនត្រូវដឹងគុណនិងតបគុណចំពោះមាតាបិតា និងគ្រូឧបជ្ឈាចារ្យ។,

ភក្តីភាព: ស្ត្រីខ្មែរត្រូវតែរក្សានូវភក្តីភាព ភាពស្មោះត្រង់ចំពោះស្វាមីជានិច្ច។

(*កិច្ចតែងការបង្រៀន*, ទំ. ៣២)

សំណួរទី ៥. *ហេតុដូចម្តេចបានពុទ្ធិសែនបានរៀបការជាមួយនាងកង្រី? តើអ្នកនិពន្ធមាន*

ទស្សនៈដូចម្តេច ទើបមិនអោយពុទ្ធិសែនបានរួមរស់ជាមួយនាងកង្រីជាគូរៀងទៅអនាគត?

(*អក្សរសាស្ត្រខ្មែរថ្នាក់ទី១១*, ទំ. ១៧)

ចម្លើយទី ៥: *បានពុទ្ធិសែនបានរៀបការជាមួយនាងកង្រី*

ព្រោះមហាឫសីបានក្លែងសំបុត្រយក្ខសន្ធមារដែលផ្ញើទៅអោយនាងកង្រីថា

" បើពុទ្ធិសែនទៅដល់ពេលយប់អោយរៀបការទាំងយប់ ដល់ថ្ងៃរៀបការទាំងថ្ងៃ" ។

បានជាអ្នកនិពន្ធ មិនចង់អោយពុទ្ធិសែនបានរួមរស់ជាមួយនាងកង្រីជាគូរៀងទៅអនាគត

ព្រោះអ្នកនិពន្ធចង់អោយពុទ្ធិសែនបំពេញកាតព្វកិច្ចជាកូនកតញ្ញូចំពោះអ្នកមានគុណ

ម៉្យាងក្នុងខណៈនោះម្តាយនិងម្តាយធំរបស់ពុទ្ធិសែនកំពុងតែមានទុក្ខជាទម្ងន់

ដូច្នេះនេះជាកាតព្វកិច្ចដែលកូនប្រុសត្រូវបំពេញ។ ដូច្នេះគំនិតអ្នកនិពន្ធពិតជាត្រឹមត្រូវ ព្រោះលោកអោយតម្លៃគុណម្ដាយធំធេងជាងស្នេហា។ (កិច្ចតែងការបង្រៀន,ទំ.៣២ - ៣៣)

សំណួរទី ៦. បើតាមទស្សនៈរបស់អ្នក តើការបញ្ចប់រឿងដោយអោយពុទ្ធិសែននិងនាងកង្រី មិនបានរួមរស់ជាស្វាមីភរិយាលុះអនាគតបែបនេះសមស្របឬទេ? ហេតុអ្វី? (អក្សរសាស្ត្រខ្មែរថ្នាក់ទី១១,ទំ. ១៧)

ចម្លើយទី ៦: តាមទស្សនៈរបស់ខ្ញុំ

ការបញ្ចប់រឿងអោយពុទ្ធិសែននិងនាងកង្រីមិនបានរួមរស់ជាមួយស្វាមីភរិយាលុះអនាគត បែបនេះ

ជាការសមស្របព្រោះស្នេហារវាងពុទ្ធិសែននិងនាងកង្រីមិនមែនកើតឡើងពីទឹកចិត្តភក្ដីភាពរបស់អ្នកទាំងពីរទេ គឺកើតឡើងដោយការក្លែងបន្លំរបស់មហាឫសីតែប៉ុណ្ណោះ។ ម៉្យាងទៀតឧត្តមភាពនៃជីវិតកូនៗ ត្រូវផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងឧត្តមភាពជីវិតអ្នកមានគុណ។ កូនត្រូវបំពេញកាតព្វកិច្ចក្នុងនាមជាកូនកតញ្ញូចំពោះអ្នកមានគុណ ជាពិសេសក្នុងគ្រាដែលអ្នកមានគុណកំពុងមានបញ្ហាលំបាក...។(កិច្ចតែងការបង្រៀន,ទំ.៣២ - ៣៣)

សំណួរទី៧. ចូរសិក្សាពីកាលអាកាសនៃរឿង។(អក្សរសាស្ត្រខ្មែរថ្នាក់ទី១១,ទំ. ១៧)

ចម្លើយទី ៧. សិក្សាកាលអាកាសនៃរឿង:

កាល: កាលពីព្រេងនាយ ចំណេរកាលក្រោយមក ពេលយប់និងពេលថ្ងៃ

នៅពេលទៅបន់ស្រន់ នៅពេលបំបរបង់កូន នៅពេលយកនាងទាំង ១២

អោយទៅនៅបម្រើនាងកង្រី ពេលយកនាងទាំង ១២ ទៅខ្វេះភ្នែក...។

អាកាសៈ នគរយក្ស នគរនាងសន្ធមាយក្ខិនី។, បរមរាជវាំង (នគររបស់ព្រះបាទរថសិទ្ធិ), នៅក្នុងព្រៃជ្រៅ,ក្នុងរណ្ដៅដែលទុកនាងទាំង ១២ (កិច្ចតែងការបង្រៀន, ទំ.៣៤)

២. ការបញ្ចេញមតិវាយតម្លៃតួអង្គក្នុងរឿង

នៅក្នុងចំណុចនៃការបញ្ចេញមតិវាយតម្លៃតួអង្គក្នុងរឿងនេះ មានទាំងអស់ ៤ សំណួរ ដែលលើកពីមតិស្របនិងមតិផ្ទុយ ពីការវាយតម្លៃតួអង្គនិងមូលហេតុនៃការស្លាប់របស់តួអង្គនាងកង្រី។

សំណួរទី ១. តើមតិទី១ វាយតម្លៃដូចម្ដេច ចំពោះមូលហេតុនៃការស្លាប់របស់នាងកង្រី? (អក្សរសាស្ត្រខ្មែរថ្នាក់ទី១១, ទំ. ២០)

ចម្លើយទី ១. មូលហេតុនៃការស្លាប់របស់នាងកង្រី តាមមតិទី១ គឺបណ្ដាលមកពីៈ ពុទ្ធិសែនចាកចេញដោយមិនប្រាប់នាង,នាងកង្រីយល់ច្រឡំថាពុទ្ធិសែនបោះបង់នាងចោល (កិច្ចតែងការបង្រៀន, ទំ.៤០)

សំណួរទី២. តើមតិទី ២ វាយតម្លៃដូចម្ដេចដែរ? (អក្សរសាស្ត្រខ្មែរថ្នាក់ទី១១, ទំ. ២០)

ចម្លើយទី ២. មូលហេតុនៃការស្លាប់របស់នាងកង្រីតាមមតិទី ២ គឺបណ្ដាលមកពីនាងសន្ធមារម្ដាយនាងកង្រីធ្វើបាបម្ដាយបង្កើតម្ដាយធំ ពុទ្ធិសែន ទើបជាហេតុនាំអោយពុទ្ធិសែនត្រូវតែជ្រើសរើសយកអ្នកមានគុណទើបចាកចោលនាងកង្រីជាហេតុធ្វើអោយនាងស្លាប់។ (កិច្ចតែងការបង្រៀន, ទំ.៤០)

សំណួរទី ៣. *តើគំនិតណាខ្លះជាគំនិតដែលឯកភាពគ្នាច្រើន? ហើយគំនិតនោះ ពួកគេបាន អោយតម្លៃទៅលើអ្វីជាធំ? ហេតុអ្វី?* (*អក្សរសាស្ត្រខ្មែរថ្នាក់ទី១១*, ទំ. ២០)

ចម្លើយទី ៣. *គំនិតដែលឯកភាពគ្នាច្រើនគឺមតិទី ២;*

- ក្នុងគំនិតនេះ គេបានអោយតម្លៃទៅលើភាពកតញ្ញូ កតវេទិតាជាធំ ព្រោះក្នុងនាមជាកូនល្អត្រូវមានកាតព្វកិច្ចតបស្នងសងគុណមាតាបិតារបស់ខ្លួន។

- ក្នុងស្ថានភាពបែបនេះពុទ្ធិសែនត្រូវជ្រើសរើសម្តាយទាំង១២ ព្រោះពួកគាត់រស់នៅក្នុងសភាពដ៏វេទនាខ្លោចផ្សាបំផុត ឯនាងកង្រីជាករិយាពិតមែន តែនាងរស់នៅដោយសុខសាន្តប្រកបដោយសុភមង្គលបំផុត មិនរងទុក្ខវេទនាខ្លោចផ្សាដូចម្តាយនិងម្តាយធំរបស់ខ្លួនទេ។ (*កិច្ចតែងការបង្រៀន*, ទំ.៤០)

សំណួរទី ៤. *តើការវិភាគទាំងនោះ គេបានឈរលើកត្តាអ្វីខ្លះ? តើកត្តាទាំងនោះសមស្របដែរឬទេ? ព្រោះអ្វី?* (*អក្សរសាស្ត្រខ្មែរថ្នាក់ទី១១,* ទំ. ២០)

ចម្លើយទី ៤.

ការវិភាគនេះគេឈរលើកត្តាផ្នត់គំនិតខ្មែរនិងស្ថានភាពជាក់ស្តែង,ការពិចារណាប្រកបទៅ ដោយមនសិការ

ដោយការដឹងគុណ,ការទទួលខុសត្រូវចំពោះជោគវាសនានគរ(កំចាត់សទ្ធមារ ដើម្បីភាពសុខសាន្តរបស់នគរ)

- លក្ខណៈប្រាកដនិយម មាតាកំពុងមានទុក្ខ (កង្រីមិនមានការលំបាកខ្លាំង) កត្តាទាំងនោះពិតជាសមស្រប

ព្រោះជាដំណោះស្រាយប្រកបដោយការពិចារណានិងស្របតាមកាលៈទេសៈ។(កិច្ចតែងការបង្រៀន, ទំ.៤០)

៣. សំយោគមតិ

នៅក្នុងចំណុចសំយោគមតិ ក៏មាន ៣ សំណួរ

ដែលលើកយកមតិនៃគំនិតពីរផ្សេងគ្នាមកបង្ហាញ ដែលមតិទី១ គាំទ្រអំពើរបស់ពុទ្ធិសែន និងមតិទី២ មិនគាំទ្រអំពើរបស់ពុទ្ធិសែន។

សំណួរទី១. តើសំណេរនេះមានប៉ុន្មានកថាខណ្ឌ? ហើយមានអ្វីខ្លះ? (អក្សរសាស្ត្រខ្មែរថ្នាក់ទី១១, ទំ. ២៣)

ចម្លើយទី ១. សំណេរនេះមាន ៣ កថាខណ្ឌ ហើយមានសេចក្តីផ្តើម តួសេចក្តី និងសេចក្តីបញ្ចប់។ (កិច្ចតែងការបង្រៀន, ទំ.៤៦)

សំណួរទី ២. តើកថាខណ្ឌនីមួយៗនិយាយពីអ្វីខ្លះ? (អក្សរសាស្ត្រខ្មែរថ្នាក់ទី១១, ទំ. ២៣)

ចម្លើយទី ២. កថាខណ្ឌនីមួយៗនិយាយពីៈក.សេចក្តីផ្តើមៈនិយាយពីប្រវត្តិកំនាងកង្រី, ខ. តួសេចក្តីៈនិយាយពីៈ"មូលហេតុនៃការស្លាប់របស់នាងកង្រី មានមតិពីរយល់ផ្សេងគ្នា" ។

+មតិទី១:

- ការស្លាប់របស់នាងកង្រីបណ្តាលមកពីពុទ្ធិសែនចាកចេញដោយមិនប្រាប់នាង ធ្វើអោយនាងកង្រីមានការយល់ច្រឡំថាពុទ្ធិសែនបោះបង់នាងចោល។
- ពុទ្ធិសែនពុំបានបញ្ជាក់ពីមូលហេតុនៃការចាកចេញអោយបានច្បាស់លាស់
- ក្នុងផ្នត់គំនិតខ្មែរ តម្រូវអោយស្វាមីស្មោះត្រង់នឹងភរិយា។

+មតិទី២:

-មូលហេតុនៃការស្លាប់របស់នាងកង្រី

បណ្តាលមកពីនាងសន្ធមារមានចេតនាសម្លាប់ម្តាយនិងម្តាយធំរបស់ពុទ្ធិសែន។

-តាមផ្នត់គំនិតខ្មែរកូនត្រូវតែបំពេញភាពកតញ្ញូចំពោះអ្នកមានគុណ

-ម្តាយធំ ម្តាយបង្កើត រស់នៅក្នុងរណ្តៅទណ្ឌកម្មយ៉ាងវេទនាខ្លោចផ្សាបំផុត។

-ចំពោះពុទ្ធិសែន បើម្តាយក្មេកជាសត្រូវរបស់ខ្លួន ចង់សម្លាប់ខ្លួនទៀតនោះ

ពុទ្ធិសែនពិបាកនិងរួមរស់ជាមួយនាងកង្រីណាស់។

សំយោគមតិ

+មតិទី ១ ; មិនគាំទ្រអំពើពុទ្ធិសែន

-ពុទ្ធិសែនចាកចេញពុំប្រាប់នាងកង្រីធ្វើអោយនាងយល់ច្រឡំថាប្តីបោះបង់ខ្លួនចោល

ធ្វើអោយនាងទទួលរងនូវភាពអាម៉ាស់

មានប្តីតែប្តីមិនស្មោះត្រង់ទើបនាងយំសោកបោកខ្លួនរហូតដល់ស្លាប់កណ្តាលព្រៃ។

+មតិទី ២ : គាំទ្រអំពើពុទ្ធិសែន

-បើការចាកចេញរបស់ពុទ្ធិសែនត្រូវដឹងដល់នាងកង្រី ផែនការរបស់ពុទ្ធិសែន

នឹងត្រូវបរាជ័យ ព្រោះនាងជាកូនរបស់នាងសន្ធមារ។

-ចំណុចនេះពុទ្ធិសែន មានភាពកតញ្ញូចំពោះអ្នកមានគុណ

ព្រោះពេលទាំងនោះកំពុងរងទុក្ខវេទនាដោយស្នាដៃយក្ខិនី។

-ស្ថិតក្នុងស្ថានភាពសម្រេចចិត្តមួយដ៏លំបាកបំផុត។

គ.សេចក្តីបញ្ចប់:

-ក្នុងនាមជាកូនកតញ្ញូ ត្រូវតែហ៊ានពុះពារដើម្បីអ្នកមានគុណ

-ក្នុងជីវិតការសង្គ្រោះជីវិត ទាមទារការលះបង់និងខិតខំរកវិធីល្អជាងនេះ

ធ្វើអោយទាំងអស់គ្នាប្រកបដោយសេចក្តីសុខ។

-ពុទ្ធិសែនជាមូលហេតុនៃការស្លាប់របស់នាងកង្រី

(កិច្ចតែងការបង្រៀន,ទំ.៤៧-៤៨)

សំណួរទី៣. តើសំណេរនេះមានប្រធានបទអ្វី? (អក្សរសាស្ត្រខ្មែរថ្នាក់ទី១១,ទំ. ២៣)

ចម្លើយទី ៣. សំណេរនេះមានប្រធានបទ "ពុទ្ធិសែនជាមូលហេតុនៃការស្លាប់របស់នាងកង្រី" ។ (កិច្ចតែងការបង្រៀន,ទំ.៤៩)

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

យោងទៅតាមសំណួរនិងចម្លើយខាងលើ ដែលអ្នកនិពន្ធសៀវភៅតែងកិច្ចបង្រៀន ធ្វើការបកស្រាយក្នុងអត្ថបទនេះ គឺផ្តោតសំខាន់ទៅលើភាពកតញ្ញូដែលមាននៅក្នុងសំណួរចម្លើយ ១.ការវិភាគតួអង្គ ២. ការបញ្ចេញមតិវាយតម្លៃតួអង្គក្នុងរឿង និង ៣. សំយោគមតិ ឧទាហរណ៍;

១.ការវិភាគតួអង្គ:ក្នុងចម្លើយទី ៤ "តើរឿងនេះបានបង្ហាញពីផ្នត់គំនិតខ្មែរយ៉ាងណាខ្លះ?" និងទី ៦ " បើតាមទស្សនៈរបស់អ្នក តើការបញ្ចប់រឿងដោយអោយពុទ្ធិសែននិងនាងកង្រី

មិនបានរួមរស់ជាស្វាមីភរិយាលុះអនាគតបែបនេះសមស្របឬទេ? ហេតុអ្វី?”

“ឧត្តមភាពនៃជីវិតកូនៗ ត្រូវផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងឧត្តមភាពជីវិតអ្នកមានគុណ។ កូនត្រូវបំពេញកាតព្វកិច្ចក្នុងនាមជាកូនកតញ្ញូចំពោះអ្នកមានគុណ ជាពិសេសក្នុងគ្រាដែលអ្នកមានគុណកំពុងមានបញ្ហាលំបាក...”។(កិច្ចតែងការបង្រៀន, ទំ. ៣២ - ៣៣)

២. ការបញ្ចេញមតិវាយតម្លៃតួអង្គក្នុងរឿង: ចំពោះចម្លើយ ក្នុងសំណួរទី ៤ នេះគឺ អ្នកនិពន្ធបកស្រាយនិងសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើផ្នត់គំនិតខ្មែរ ដូចចម្លើយក្នុងឧទាហរណ៍ ១.១ និង ១.៣.ដោយតួអង្គ ត្រូវមានការពិចារណាប្រកបទៅដោយមនសិការ និងយល់ពីភាពកតញ្ញូ ដែលកូនត្រូវតបស្នងចំពោះអ្នក មានគុណ។

៣. សំយោគមតិ:នៅក្នុងសំណួរ “ មូលហេតុនៃការស្លាប់របស់នាងកង្រី ដោយសារពុទ្ធិសែន “ អ្នកនិពន្ធបានលើក មតិ ២ មកបកស្រាយ។ ចំពោះមតិទី ១ អ្នកនិពន្ធ មិនគាំទ្រអំពើពុទ្ធិសែន តែអ្នកនិពន្ធគាំទ្រមតិទី ២ ដែល “ ពុទ្ធិសែនមានភាពកតញ្ញូចំពោះអ្នកមានគុណ ព្រោះពេលទាំងនោះកំពុងរងទុក្ខវេទនាដោយស្នាដៃយក្ខិនី” ។

យោងទៅតាមឧទាហរណ៍ នៃសំណួរនិងចម្លើយខាងលើ គឺអ្នកនិពន្ធផ្តោតសំខាន់ទៅលើផ្នត់គំនិតខ្មែរ ដែលអោយតម្លៃទៅលើភាពកតញ្ញូ របស់កូនចំពោះអ្នកមានគុណ។ ដូច្នេះ ផ្នត់គំនិតក្នុង រឿង ពុទ្ធិសែននាងកង្រី គឺជាផ្នត់គំនិតមួយដែលជិតជាប់នៅក្នុងសង្គមខ្មែរ អោយតម្លៃទៅលើអ្នកមានគុណជាធំ

និងផ្តោតសំខាន់ទៅលើភាពកតញ្ញូ របស់កូនចំពោះអ្នកមានគុណ ដែលកូនៗត្រូវលះបង់នូវអ្វីគ្រប់បែបយ៉ាង ដើម្បីតបស្នងសងនូវមហាឧបការគុណនេះ។

ឯកសារយោង

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ,២០១១,អក្សរសាស្ត្រខ្មែរ ថ្នាក់ទី ១១ ,គ្រឹះស្ថានបោះពុម្ពនិងចែកផ្សាយ, ភ្នំពេញ,

ឃីង ហុកឌី,២០១៥,រឿងពុទ្ធិសែននាងកង្រី សិក្សាកថានិងអត្ថបទ, ភ្នំពេញ, គ្រឹះស្ថានបោះពុម្ពផ្សាយអង្គរ,

ជ សោ ,១៩៩៤,អក្សរសិល្ប៍ពុទ្ធិនិយម , ភ្នំពេញ,

ពុទ្ធិសាសនបណ្ឌិត្យ,២០០៣,ប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរភាគ៥, ភ្នំពេញ, ,ទំ ៩៨ - ១០០

អ្នក សាលី, ២០១៧,កិច្ចតែងការបង្រៀន អក្សរសាស្ត្រខ្មែរ ថ្នាក់ទី១១,